

EKOLOGIA WIĘŚCI

WŁOCŁAWSKI PRZEGLĄD EKOLOGICZNY PL ISSN 1640-0801 NR 2(16) 2002

EKOLOGIA W SZKOŁACH
LATO W DOLINIE WISŁY (PLAKAT)

INFORMACJA TURYSTYCZNA

87-800 Włocławek, ul. Zduńska 4
tel./fax (+48 54) 411 27 57
www.wloclawek.pl
e-mail: it@um.wlocl.pl

Udziela: informacji o atrakcjach turystycznych Włocławka.

Dysponuje: aktualnymi danymi o bazie turystycznej Włocławka i kraju.

Informuje: o najważniejszych imprezach turystycznych
i wydarzeniach kulturalnych i sportowych Włocławka.

Korzysta: z ogólnopolskich komputerowych systemów informacji
turystycznej.

Pomaga: w nawiązywaniu kontaktów turystycznych w kraju
i za granicą.

Współpracuje: z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami
i organizacjami związanymi z turystyką.

Udostępnia: wydawnictwa turystyczne.

Uczestniczy: w krajowych i zagranicznych targach oraz giełdach
turystycznych.

Pośredniczy: w popularyzacji ofert turystycznych.

Przygotowuje: informacje turystyczno-użytkowe.

BIURO PROMOCJI I INFORMACJI
URZĘDU MIASTA WŁOCŁAWEK, Zielony Rynek 11/13,
87-800 Włocławek, tel.: (+ 48 54) 412 42 71;
tel/fax: (+ 48 54) 412 44 20; e-mail: promocja@um.wlocl.pl
www.wloclawek.pl

Wydawca:
 Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej
 ul. Okrężna 2c, 87-800 Włocławek
 tel./fax (prefiks 54) 411 10 25
 Nasze konto:
 BOŚ I O/W-ek 15401069-52009-27006-00
 NIP: 888-22-21-580

Czasopismo wydawane jest od września 1998 roku.
 © Copyright by
 Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej,
 Włocławek 2002

Rada Programowa:
 Maria Balakowicz (sekretarz)
 Zbigniew Brenda
 Stanisław Kunikowski (przewodniczący)
 Bogdan Laszuk
 Marek Zapędowski

Kolegium redakcyjne:
 Zbigniew Centkowski (sekretarz)
 Maria Palińska (redaktor naczelny)
 Monika Pawlak
 Monika Radaczewska

Opracowanie graficzne
 Krzysztof Dorcz

**Opracowanie techniczne
 i przygotowanie materiału do druku**
 Przemysław Klimek

Zdjęcie na okładce
 Park Krajobrazowy o wschodzie słońca
 fot. Jan Sierackiewicz

Wydano przy pomocy finansowej:
 Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
 Środowiska i Gospodarki Wodnej
 w Toruniu

Narodowego Funduszu Ochrony
 Środowiska i Gospodarki Wodnej
 w Warszawie

oraz Urzędu Miejskiego we Włocławku

Realizacja wydawnicza:
 OFICyna WYDAWNICZA WŁOCŁAWSKIEGO
 TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
 87-800 Włocławek, pl. Wolności 20
 tel./fax (0 prefiks 54) 231 45 51
 e-mail: lega@wshe-wloc.edu.pl

Z życia Centrum	4
Konkurs dla młodzieży	
— zwiad terenowy po GWPK	4
Ochrona i kształtowanie środowiska	
w planie zagospodarowania	
przestrzennego	5
Obchody Dnia Ziemi w szkołach	6
Otwarcie Zielonej Szkoły	7
Edukacja ekologiczna	
w SP nr 7 we Włocławku	9
Seminarium uczniowskie w ZSCH	
we Włocławku	10
Prawo i środowisko	16
Rezerwat przyrody	18
Włocławek na targach w Berlinie	20
WOPR ostrzega	22
Drodzy Młodzi Przyrodnicy!	23

fot. J. Sierackiewicz

ZWYCZAJNE I NADZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW WŁOCŁAWSKIEGO CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

W dniach 25 kwietnia i 28 maja br. odbyły się Walne Zebrania członków WCEE. Obydwa zebrania prowadził prezes Zarządu WCEE pan Władysław Kubiak — wicemarszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Na pierwszym Walnym zebraniu członków WCEE dokonano oceny pracy Centrum w roku 2001 oraz przyjęto plan działań na rok 2002.

Walne Zebranie podjęło jednomyślnie uchwałę o udzieleniu Zarządowi absolutorium za rok 2001.

Poprawa bazy edukacyjnej oraz zaangażowanie pracowników przyczyniły się do wzrostu uczestnictwa w zajęciach edukacyjnych organizowanych przez Centrum. W 2001 roku z oferty Centrum skorzystało ponad 18 000 osób (dzieci, młodzieży i dorosłych). Dobrze układała się współpraca ze szkołami i samorządami takimi jak: Miasto Włocławek, Gmina Baruchowo, Włocławek, Aleksandrów, Lubraniec i Izbica Kujawska oraz ze Związkiem Gmin Ziemi Kujawskiej i Stowarzyszeniem Gmin Ziemi Dobrzyńskiej. Słowa podziękowania wyrażono również w stosunku do Zarządów Narodowego, Wojewódzkiego i Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Toruniu i Włocławku za wsparcie finansowe realizowanych przez centrum programów edukacyjnych.

Powiększył się również skład członków Stowarzyszenia WCEE. Nowymi członkami zostali: Anwil SA oraz Starostwo Powiatowe we Włocławku.

Na Walnych Zgromadzeniach dokonano również zmian w składzie Zarządu Centrum. Członkiem Zarządu został Jacek Różycki reprezentujący Anwil S.A.

Maria Balakowicz, dotychczasowy sekretarz Zarządu w związku z nowymi obowiązkami Wojewódzkiego Konsultora Przyrody w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy, poprosiła o rezygnację z funkcji w Centrum. Na sekretarza Zarządu wybrano Dariusza Gidaszewskiego zawodowo Nadleśniczego Nadleśnictwa Włocławek.

Zbigniew Centkowski

LIPIEC

- Spływy kajakowe w ramach programu ECOSURVIVAL – edukacja ekologiczna w rekreacji i turystyce,
- Opracowywanie scenariuszy zajęć programu polsko-amerykańskiego KRAĞ.

SIERPIEŃ

- Spływy kajakowe w ramach programu ECOSURVIVAL – edukacja ekologiczna w rekreacji i turystyce.

WRZESIEŃ

- Prelekcje – zajęcia organizowane dla dzieci i młodzieży szkolnej na sali dydaktycznej i czytelnicy WCEE
- Warsztaty dla nauczycieli i przedstawicieli samorządów i placówek dydaktycznych „DUŻY KRAĞ”
- Warsztaty dla nauczycieli nauczania początkowego i szkół podstawowych „MAŁY KRAĞ”
- Spotkanie klubu EKOPROFESOR” – prezentacja programów autorskich nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich.

KONKURS DLA MŁODZIEŻY — zwiad terenowy po GWPK

Zwiad terenowy po Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym jest kontynuacją programu Wydziału Środowiska i Rolnictwa Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy pod hasłem „Lato w Parkach — Parki dla Życia”.

Organizatorem konkursu — zwiad terenowy po GWPK jest Zespół Parków Krajobrazowych Brudzeńskiego i Gostynińsko-Włocławskiego w Kowalu.

Zwiad terenowo-krajoznawczy ma zainspirować potrzebę spędzenia wolnego czasu na łonie przyrody. Dając możliwość czynnego wypoczynku, mobilizuje jednocześnie do zwiedzenia terenów chronionych i podnoszenia aktywności w zakresie edukacji przyrodniczej.

W konkursie może uczestniczyć młodzież indywidualnie lub zespołowo. Chęć uczestnictwa powinna być zgłoszona osobiście u organizatora. Przy podpisaniu „karty zgłoszenia” uczestnik konkursu otrzyma stosowny „Notatnik” do prowadzenia notatek z obserwacji turystycznych odwiedzanych miejsc oraz potwierdzenie pobytu w terenie. Czas trwania konkursu od 1 do 31 lipca 2002 r.

Dla laureatów zwiadu organizatorzy zabezpieczyli atrakcyjne nagrody w postaci sprzętu turystycznego, książek i dyplomów.

Więcej informacji można uzyskać w:

- Zespole Parków Krajobrazowych BiGW w Kowalu, ul. Zamkowa 11, tel. (054) 2842-226 lub 2841-948.
- Włocławskim Centrum Edukacji Ekologicznej, Włocławek, ul. Okrężna 2c, tel. (054) 411-10-25 lub 411-09-95.
- Regionalnym Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku, ul. Stary Rynek 20, tel. (024) 268-37-74.

Życzymy przyjemnego pobytu, niezapomnianych wrażeń i wypoczynku.

Dyrekcja Zespołu Parków Krajobrazowych w Kowalu

OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA W PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Problemy ochrony środowiska zajmują znaczące miejsce w bieżących pracach Samorządu i Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz w strategicznych planach rozwoju. Jest to ogromny obszar działań, wynikających z opracowanej i przyjętej przez Sejmik Województwa strategii rozwoju naszego regionu. Celem nadrzędnym rozwoju województwa jest „poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Jak wiadomo, uwarunkowania ekologiczne należą do najważniejszych czynników określających konkurencyjność regionów, stąd też niezwykle ważnym zadaniem wynikającym ze strategii jest racjonalne korzystanie z zasobów przyrody i kształtowanie środowiska naturalnego.

„Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego” zakłada zachowanie wysokich walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, jak również ich wzbogacenie, a także pełną ochronę, co docelowo pozwoli osiągnąć warunki odpowiadające wymogom ekorozwoju.

Kolejnym niezwykle ważnym dokumentem opracowanym przez Samorząd Województwa z punktu widzenia zasad „zrównoważonego rozwoju” będzie plan zagospodarowania przestrzennego, nad którym prace trwają od roku 2000. Zamierzeniem Samorządu i Zarządu Województwa jest jego uchwalenie jesienią bieżącego roku, przed zakończeniem obecnej kadencji.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego naszego regionu Samorząd Województwa określił w układzie trzech sfer:

- sieci osadniczej,
- środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- komunikacji i infrastruktury technicznej.

Przyjęte zostały następujące zasady zagospodarowania w zakresie ochrony i kształtowania struktur środowiska przyrodniczego:

- podporządkowanie działalności gospodarczej wymogom ochrony zasobów i walorów przyrodniczych,
- zapewnienie spójności przestrzennej najcenniejszych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów województwa,
- objęcie szczególną ochroną przed zanieczyszczeniami zlewni rzek zasilających ujęcia wody pitnej dla ludności oraz zbiorników wód podziemnych,
- regulowanie stosunków wodnych preferujących małą retencję,
- ograniczenie chemizacji rolnictwa (wyłączonych z produkcji rolnej),
- przebudowa drzewostanów zgodnie z warunkami siedliskowymi.

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona

i zachowanie w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców, a poprzez zwiększenie ogólnej atrakcyjności turystycznej województwa przyspieszy rozwój aktywności związanej z obsługą ruchu turystycznego.

Przedkładając to na konkretne przykłady proponowanych kierunków działań można wymienić m.in.:

- powiększenie obszaru chronionego krajobrazu „Nizina Ciechocińska” o południową część gminy Obrowo,
- utworzenie Pałuckiego i Skepskiego Parku Krajobrazowego,
- objęcie ochroną terenów korytarzy ekologicznych stanowiących łączniki między obszarami chronionymi np. doliny Zgłowiączki, doliny Rypienicy,
- włączenie do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 obszarów Lasów Włocławsko-Gostynińskich,
- ograniczenie zainwestowania na terenach zagrożonych powodzią w dolinie Wisły,
- zwiększenie lesistości obszaru województwa poprzez zalesianie gruntów najsłabszych klas bonitacyjnych mało przydatnych dla gospodarki rolnej np. w gminach Rogowo, Izbiца Kuj., Piotrków Kuj., Topólka, Rypin, Skepe, Skrwilno, Lipno, Tłuchowo i Wielgie,
- przebudowę drzewostanów o niskich walorach ekologicznych szczególnie w dolinie Wisły,
- edukację ekologiczną na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

Wymieniłem kilka zaledwie przykładów, bowiem nie sposób przedstawić wszystkich. Chciałbym jednak podkreślić ogromne praktyczne znaczenie zapisów zawartych w strategii i planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Samorządy różnych szczebli, jak i inne podmioty, mogą pozyskiwać środki finansowe z budżetu państwa czy też środki pomocowe z Unii Europejskiej na realizację tylko tych projektów, które są zgodne z przyjętymi w strategii kierunkami rozwoju województwa. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mieć będzie natomiast niewątpliwy wpływ na kierunki polityki przestrzennej realizowanej przez lokalne samorządy. Identyfikacja przestrzenna celów strategii zawarta w planie zagospodarowania wskazuje kierunki racjonalnego i harmonijnego rozwoju naszego regionu poprzez rozwiązywanie i usuwanie konfliktów przestrzennych pomiędzy sferami środowiska przyrodniczego i kulturowego, siecią osadniczą oraz komunikacją i infrastrukturą techniczną. Problemy ekologiczne zarówno w strategii, jak i w planie zagospodarowania przestrzennego są integralnymi czynnikami rozwoju.

Daje to szansę na osiągnięcie w przyszłości celu, jakim jest rozwój zrównoważony, czyli społeczno-gospodarczy rozwój województwa w harmonii ze środowiskiem naturalnym, uwzględniający szeroko rozumianą ochronę zasobów przyrodniczych.

Władysław Kubiak

Wicemarszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego

SMÓLNIK 2002

II Gminny Konkurs Ekologiczny

W dniu 22 kwietnia 2002 r. w Zespole Szkół w Smólniku (gm. Włocławek) odbył się II Gminny Konkurs Ekologiczny Smólnik 2002. Wzięli w nim udział uczniowie klas IV–VI szkół podstawowych z Kruszyna, Modzerowa, Skoków Dużych, Warząchewki i Smólnika oraz gimnazjaliści z Kruszyna i Smólnika. Temat konkursu dla młodszych uczestników brzmiał „Poznajemy rezerwaty i pomniki przyrody w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym”, natomiast uczniowie gimnazjum zmagali się w temacie „Wody Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego — stan jakości wód”.

W skład jury konkursowego weszli, przybyli na konkurs, przedstawiciele patronujących mu instytucji: Maria Palińska — dyrektor WCEE, Andrzej Drozdowski — dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych w Kowalu, Mieczysław Olewnik — nadleśniczy Nadleśnictwa Kowal, Zbigniew Centkowski z Zespołu Parków Krajobrazowych oraz Helena Kuraczyk — kierownik Gminnego Zespołu Oświaty.

Zespoły ze szkół podstawowych okazały się świetnie przygotowane do konkursu. Uczniowie dobrze poradzili sobie z testem sprawdzającym ich wiedzę o rezerwatach i pomnikach przyrody GWPK oraz z ułożeniem hasła, zachęcającego do odwiedzenia GWPK. Zwyciężyli gospodarze, przed SP Skoki Duże i SP Modzerowo.

Gimnazjaliści indywidualnie w II kategorii wiekowej walczyli o prym. Musieli wykazać się nie tylko szeroką wiedzą na temat Parku i jego zbiorników wodnych, lecz również zaprojektować trasę turystyczną po szlakach Parku, rozwiązać zadania problemowe i praktyczne. Wśród gimnazjalistów najlepszą okazała się uczennica kl. III Gimnazjum w Kruszynie Karolina Sikorska, za nią uplasowali się uczniowie klas pierwszych Gimnazjum w Zespole Szkół w Smólniku: Magdalena Jabłońska — II miejsce oraz Paweł Proszkiewicz — III miejsce.

Wszyscy uczestnicy konkursu nagrodzeni zostali dyplomami oraz wspaniałymi książkami przyrodniczymi ufundowanymi przez Zespół Parków Krajobrazowych Brudzeńskiego i Gostynińsko-Włocławskiego w Kowalu, Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej oraz Nadleśnictwo Kowal, które to instytucje patronowały tejże edycji konkursu. Począstek sfinansował Gminny Zespół Oświaty Urzędu Gminy Włocławek.

Uroczystość wzbogacił występ gimnazjalistów z Zespołu Szkół w Smólniku, którzy przygotowali bajkę ekologiczną, propagującą właściwe postawy wobec środowiska. Piękna dekoracja, wspaniałe stroje i maski, a także profesjonalna gra młodych aktorów gwarantowały dobrą i pouczającą rozrywkę. Organizatorami konkursu były Elżbieta Jarębska — nauczyciel biologii i przyrody oraz Jolanta Wieczorek-Wilińska — nauczyciel matematyki i informatyki Zespołu Szkół w Smólniku.

Już dziś zapraszamy do udziału w III Gminnym Konkursie Ekologicznym Smólnik 2003.

fot. i oprac. Jolanta Wieczorek-Wilińska

fot. K. Dorcz

IZBICA KUJAWSKA obchody Dnia Ziemi

22 kwietnia uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Izbicy Kujawskiej, podczas uroczystego spotkania, podsumowali całokształt swojej rocznej pracy na rzecz ochrony środowiska. Inicjatorem całego przedsięwzięcia była Izabela Graczyk, nauczycielka tejże szkoły, która tę akcję zamierza kontynuować w latach następnych. Na uroczystość przybyli licznie rodzice uczniów, a także zastępca Burmistrza Gminy i Miasta w Izbicy Kujawskiej — Henryk Rosiak oraz nadleśniczy Nadleśnictwa Koło w Gaju — Mirosław Macherski, którzy to ufundowali i wręczyli najaktywniejszym uczniom nagrody. W części artystycznej wystąpili uczniowie szkoły, którzy w przystępnej formie przedstawili wszystkim zebranym znaczenie terenów zielonych dla zdrowia i życia człowieka. Prezentacją była ukazaniem współpracy środowiska miejscowego z dziećmi i młodzieżą na rzecz ochrony środowiska naturalnego człowieka.

Dariusz Sadowski

OSIEĆCINY

obchody Dnia Ziemi

Ziemia to wielki wspólny dom, nie tylko dla ludzi, ale dla zwierząt i roślin. Człowiek bardzo często o tym zapomina i niszczy to co powinien cenić i chronić.

Wycina lasy, zatrąwa powietrze, wodę i glebę śmieci i hałasuje. O tym w jaki sposób powinniśmy pomóc Ziemi nauczyły nas dzieci ze Szkoły Podstawowej w Osiećcinach. Z okazji Dnia Ziemi uczniowie klas IIIa i V b pod opieką wychowawców Jadwigi Woszczyńskiej, Małgorzaty Mentlewicz oraz Anny Dąbrowieckiej przygotowali przedstawienie „Żyjmy w zgodzie z naturą”. Oprawą muzyczną zajęła się Małgorzata Skonieczna. Scenografię przedstawienia

oraz kostiumy dla aktorów przygotowali sami aktorzy przy pomocy rodziców i nauczycieli. Przedstawienie spotkało się z aplauzem widzów. Podsumowaniem obchodów Dnia Ziemi było zasadzenie młodych drzewek wokół terenu szkolnego. Obchody Dnia Ziemi są jednym z przykładów edukacji ekologicznej realizowanej przez tę szkołę.

Tekst *Anna Jezierska*
Zdjęcia *Andrzej Rosiński*

GOREŃ DUŻY

otwarcie Zielonej Szkoły

W dniu 14 maja 2002 r. odbyło się uroczyste otwarcie Zielonej Szkoły w Goreniu Dużym w gminie Baruchowo. W uroczystościach udział wzięli Władysław Kubiak — wicemarszałek województwa kujawsko-pomorskiego, Marianna Kurowska — wiceprzewodnicząca Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Elżbieta Królikowska — przedstawiciel Kuratorium Oświaty, oraz gospodarze gminy Baruchowo — wójt Stanisław Sadowski.

Pomysł utworzenia Zielonej Szkoły na naszym terenie powstał rok temu. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu nauczycieli i uczniów Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej zaproponowało wójtowi gminy Baruchowo zorganizowanie takiej szkoły w miejscowości Goreń Duży w Szkole Podstawowej. Wójt poparł ten pomysł i zmodernizował szkołę, przeprowadził remont łazienek oraz sale lekcyjne przekształcił w sypialnie, wyposażając je w piętrowe łóżka. Włocławskie Centrum oddało do dyspozycji uczestnikom Zielonej Szkoły rowery. W ubiegłym roku z oferty edukacyjnej szkoły skorzystało 6 grup uczniów. Pierwsza grupa, jaką gościła Zielona Szkoła, to uczniowie z Publicznego Gimnazjum w Bądkowie pod opieką Ewy Jakubowskiej. Kolejno gościły dzieci i młodzież z zespołu „Dzieci Kujaw” w Brześciu Kujawskim, członkowie zespołu „Swojacy” z Baruchowa, ze szkół w Osiećcinach, Gąbinie i we Włocławku.

W bieżącym roku udało się odmalować budynek szkolny i wyposażyć świetlicę w rolety dzięki funduszom gminy. Natomiast dzięki dotacjom z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska możliwe stało się wybudowanie wiaty edukacyjnej z siedziskami i stołami z drewna oraz zakupienie pomocy dydaktycznych.

Zielona Szkoła w Gorenium Dużym proponuje uczestnikom rekreację połączoną z edukacją przyrodniczo-leśną. Zajęcia prowadzone są przez trenerów edukacji ekologicznej oraz przez wykwalifikowanych nauczycieli. Podczas pobytu w Zielonej Szkole możliwe jest zwiedzanie ścieżki dydaktycznej Kukawy oraz rezerwatów „Olszyny Rakutowskie” „Jezioro Rakutowskie”, „Olszyny Bobrowe”. Proponowane są również spotkania z leśnikiem, wycieczki rowerowe, zajęcia z rozpoznawania roślin, zabawy integracyjne oraz zajęcia plastyczne z wykorzystaniem naturalnych elementów zdobniczych. Zainteresowanych tą formą wypoczynku kierujemy do dyrektora Zielonej Szkoły mgr Sylwii Maślanki, nr tel. (0 54) 284 16 16.

Uroczystość otwarcia uświetniły występy dzieci ze Szkoły Podstawowej w Gorenium i uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 we Włocławku, pod kierunkiem Teresy Grzelak, goszczących w tym czasie w Zielonej Szkole oraz zespołu folklorystycznego gminy Baruchowo „Swojacy” pod kierunkiem Włodzimierza Majewskiego.

„R A T U J M Y naszą planetę”

Na mchu rozbita butelka.

S.O.S.!

Zranić się może sarenka.

S.O.S.!

Puszka jak brzytwa w brzezynie.

S.O.S.!

Niech jeleni ją ominie.

S.O.S.!

Mirosława Śmigielka, nauczycielka ze Szkoły Podstawowej w Sławsku Wielkim, przesłała do naszej redakcji scenariusz inscenizacji z okazji Światowego Dnia Ziemi. Niestety, nie mogliśmy zamieścić całej inscenizacji w tym nume-

rze (8 stron maszynopisu), dlatego przedstawiona wersja uległa skróceniu. Za wynikłą sytuację bardzo przepraszamy przede wszystkim autorkę scenariusza.

Poniższy scenariusz w czynnościach przygotowawczych wymagał wiele pracy (przeprowadzenie pogadek tematycznych, wykonanie plastycznych prac, planowanie stroju uczniów na uroczystość, planowanie i przygotowanie wystroju sali, pozyskanie współorganizatorów – nauczycieli, rodziców, leśnika, radnych, przedstawicieli Nadgoplańskiego Parku itp.).

Podczas pisania scenariusza inscenizacji wykorzystano następujące materiały pomocnicze:

— teksty zaczerpnięte z podręcznika „Z Ekoludkiem w szkole”, wyd. „Żak” oraz „Moja pierwsza czytanka”, „Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne”,

— wiersze Cz. Janczarskiego, M. Terlikowskiej, T. Chwastek-Lateszkowej,

— piosenki M. Jeżowskiej oraz repertuar i kasety wydawnictwa M.A.C. oraz „Żak”, piosenka „Ja mam tylko jeden świat”, śl. J. Strąkowski.

Dzieci występujące w przedstawieniu na swej drodze spotykają i rozmawiają z postacią EKOLUDKA o Światowym Dniu Ziemi, śpiewają piosenki o Ziemi i recytują wiersze. Przypominają, że powinniśmy dbać o naszą planetę — **Ratujmy ją! Chrońmy lasy i zwierzęta! Oszczędzajmy wodę i prąd! Dbajmy o czystość powietrza i wody!** Przedstawiają, że człowiek może szybko zanieczyścić powietrze, wodę i ziemię, np. scenka zaśmiecania lasu przez klasę, która pojechała na wycieczkę do lasu. Na koniec wszyscy uczestnicy spotkania składają uroczystą obietnicę, że będą dbać o naszą planetę:

*Ziemio, powietrze i wodo — bądźcie czyste
i służcie nam!*

*Człowiek otrząśnie się
i pomoże Wam!*

Planeto nasza — nie gin!

*Żyć na Tobie chcemy,
więc składamy obietnicę,
że Ci pomożemy!*

fot. J. Sierackiewicz

Aktywne metody edukacji ekologicznej w Szkole Podstawowej nr 7 we Włocławku

Edukacja ekologiczna w Szkole Podstawowej nr 7 od dawna zajmuje czołowe miejsce wśród innych zadań wychowawczych szkoły. W organizowanych przez nauczycieli zajęciach zawsze bierze udział cała społeczność uczniowska.

Do tradycji w naszej szkole należy zbieranie surowców wtórnych. Początkowo była to makulatura, a od kilku lat są to puszki aluminiowe. Zgromadzone ze sprzedaży pieniądze do tej pory wykorzystano na zakup kwiatów do klas i krzewów, które posadziliśmy przy szkole. Kolejnym pomysłem na wykorzystanie zarobionych pieniędzy był zakup karmy dla zwierząt ze schroniska.

Schronisko odwiedziły kolejno wszystkie klasy i uczniowie ze szkoły. Ta wizyta spowodowała, że zorganizowana w tym roku akcja „Kocyk”, mająca na celu zbiórkę kocyków i posłań na zimę dla mieszkających tam zwierząt, była wyjątkowo udana (pisała o tym „Gazeta Kujawska”).

Od kilku lat na przełomie kwietnia i maja jeden tydzień poświęcony jest ochronie środowiska. Przygotowują się do niego bardzo starannie i biorą udział uczniowie klasy od „0” do VI. W ubiegłych latach były to:

- Dzień Zielony — poświęcony ochronie Ziemi
- Dzień Niebieski — poświęcony ochronie wody

W tym roku był to Biało-Szary Dzień poświęcony ochronie powietrza. Jego przebieg był bardzo atrakcyjny i przedstawiał się następująco:

1. Przez szkolny radiowęzeł nadana została audycja ekologiczna. W programie poruszana była następująca problematyka:

— Przyczyny, skutki i powstawanie:

- kwaśnych deszczy,
- dziury ozonowej,
- efektu cieplarnianego,
- znaczenie roślin i drzew dla czystości powietrza.

— Wywiad z inspektorem ochrony środowiska na temat monitoringu czystości powietrza we Włocławku.

— Podsumowanie akcji zbiórki puszek aluminiowych.

— Ogłoszenie zwycięzców konkursów na latawiec i ptaka.

— Ogłoszenie wyników doświadczeń przeprowadzonych w klasach.

2. Przeprowadzono w klasach doświadczenia:

- efektu cieplarnianego — (2 słoiki, 2 termometry, woreczek foliowy, źródło ciepła),

- dyfuzji gazów — (dezodorant, karton, balonik, taśma klejąca, aromat spożywczy),

- ruchu powietrza — (świe świecek),

- zmierzono poziom natężenia hałasu w klasach i w szkole (w czasie przerwy i na lekcjach, w czasie cichej pracy i w czasie rozmów).

3. Zorganizowano konkursy:

- klasy młodsze — „Niezwyczajny ptak”, forma przestrzenna,

- klasy starsze — „Latawce i inne przedmioty latające”.

Pokaz latawców odbył się przed szkołą, na boisku szkolnym.

5. Zorganizowano wycieczkę do Kruszyna, w czasie której:

- zwiedzaliśmy aeroklub,

- odbył się przelot samolotem nad miastem dla chętnych dzieci,
- puszczone były latawce.

6. Uczniowie wzięli udział w przedstawieniu ekologicznym przygotowanym przez kółko przyrodnicze.

7. Przygotowana była wystawa plakatów wykonanych przez uczniów (korytarze szkolne).

8. Wydrukowano specjalne wydanie gazetki szkolnej.

9. Uczniowie oglądali wystawę modeli samolotów przygotowaną przez zaprzyjaźnionego modelarza.

10. Udekorowano szkołę: ptakami, samolotami, wiatraczkami, balonikami, motylkami, itp.

W naszej szkole, oprócz Szkolnego Koła Ekologicznego i Kółka Przyrodniczego, działa Tęczowy Krąg Przyjaciół Przyrody skupiający najmłodszą grupę uczniów — dzieci z nauczania zintegrowanego. W tym roku zorganizowaliśmy ekologiczną imprezę środowiskową o ochronie przyrody, na którą zaprosiliśmy rodziców. W przygotowaniu imprezy wzięli udział wszyscy nauczyciele i uczniowie klas młodszych. Celem imprezy było:

- budzenie potrzeby interesowania się przyrodą chronioną i dostarczenie na ten temat informacji,
- uświadomienie konieczności otaczania przyrody ochroną,
- poznanie zasad właściwego postępowania w przypadku spotkania chronionego okazu,

- kształcenie umiejętności rozpoznawania okazów chronionych,
- zapoznanie ze skutkami niewłaściwego gospodarowania przez człowieka zasobami naturalnymi ziemi,
- podkreślenie znaczenia przyrody dla prawidłowego funkcjonowania człowieka,

- budzenie wrażliwości na piękno przyrody,
- integracja społeczności uczniowskiej,
- integracja szkoły ze środowiskiem lokalnym,
- wdrażanie do podejmowania samodzielnych decyzji.

Uczniowie naszej szkoły rok rocznie uczestniczą w Światowym Dniu Sprzątania Ziemi oraz w wiosennym porządkowaniu miasta. W tym roku dodatkowo w kwietniu uczniowie klas III w ramach akcji likwidacji dzikich wysypisk śmieci uporządkowali takie miejsca przy ulicach Pustej i Chłodnej. Zebraliśmy ponad 100 worków z nieczystościami i zapełniliśmy odpadami duży kontener na śmieci podstawiony przez firmę SANIKO.

Nasza szkoła wzięła udział w Ogólnopolskiej Kampanii „Zwierzę nie jest rzeczą” zorganizowanej przez Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Klub Gaja”. Przygotowaliśmy apel i zebraliśmy pod akcją protestacyjną 325 podpisów uczniów i 33 pracowników szkoły. Na korytarzach umieściliśmy plakaty wykonane przez uczniów oraz informacje związane z akcją.

Uczniowie klas młodszych wyjeżdżają na zajęcia do Zielonej Szkoły. W ubiegłym roku kl. IIIc była w Łebie, w tym

roku dzieci pojadą do Białowieży.

W szkole jest troje nauczycieli, którzy uczestniczyli w zorganizowanym przez Centrum Edukacji Ekologicznej programie „Krań”.

Klasy trzecie korzystają z podręczników „Z Ekoludkiem w szkole”, w których przy każdej okazji nawiązuje się do zagadnień związanych z ekologią i podkreśla ogromne znaczenie i potrzebę dbania o środowisko.

Do nauczycieli, którym tematyka ekologiczna jest wyjątkowo bliska, należą: Iwona Maciejewska, Urszula Kukielczyńska, Elżbieta Kuźmińska, Barbara Kalinowska, Elżbieta Adamowska-Błyszczak.

Tekst i fot. Urszula Kukielczyńska

PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Seminarium Uczniowskie w Zespole Szkół Chemicznych we Włocławku

Tegoroczne VII Seminarium Uczniowskie w ZSCh odbyło się pod hasłem DUALNA ZBIÓRKA ODPADÓW. Taki temat wypłynął z potrzeby upowszechnienia działań edukacyjnych w zakresie segregacji odpadów w gospodarstwach domowych na rzecz działającego od września 2001 r. Rejonowego Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu. W celu upowszechnienia wiedzy o wdrażaniu i funkcjonowaniu

W seminarium wzięli udział zaproszeni przedstawiciele Urzędu Miejskiego: Ryszard Piotrowski — naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska UM, Krzysztof Szafrąński z Wydziału Gospodarki Miejskiej we Włocławku.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko” reprezentowała Wioleta Sartanowicz, a Kujawską Spółdzielnię Mleczarską Barbara Buczkowska, natomiast Rieber Foods

waniu Programu Gospodarki Odpadami Komunalnymi dla miasta Włocławka pod nazwą EKODUO 2000, w Zespole Szkół Chemicznych 29 kwietnia 2002 r. odbyła się ekosesja. Datę seminarium połączono z terminem wywiadówki szkolnej, dzięki czemu rodzice mogli obejrzeć prace konkursowe swoich dzieci, a przy okazji zaznajomić się z celowością i sposobem prowadzenia DUALNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW w gospodarstwach domowych.

Polska SA Delecta Włocławek reprezentował Krzysztof Kacprzyk.

W spotkaniu uczestniczyli zaproszeni goście: Maria Palińska — dyrektor Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej, Maria Ochmańska z Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Zarzeczewie, Elżbieta Falkowska wraz z grupą studentów z Wydziału Ochrony Środowiska Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku.

W seminarium wzięli udział wszyscy uczniowie i Grono Pedagogiczne Zespołu Szkół Chemicznych.

Otwarcia VII Seminarium dokonała dyrektor Elżbieta Stępień. Sesja przebiegała według planu, który przedstawiamy poniżej.

SESJA I REFERATOWA

Sesję rozpoczął Krzysztof Szafranski z Wydziału Gospodarki Miejskiej we Włocławku, który omówił aktualne podstawy prawne wprowadzania dualnej zbiórki odpadów na terenie miasta i gminy.

O efektach dualnej zbiórki odpadów w okresie wdrażania we Włocławku mówiła Wioleta Sartanowicz z PGK „Saniko”.

Maria Palińska omówiła rolę edukacji ekologicznej we wdrażaniu programów zagospodarowania odpadów.

Informacje na temat obowiązków przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej przedstawili: Krzysztof Kacprzyk z Delecty i Barbara Buczkowska z KSM we Włocławku.

SESJA II PLAKATOWA

W tej części seminarium goście i uczniowie oglądali prace plastyczne, które przedstawiały problematykę segregacji odpadów, zbiórki dualnej oraz korzyści wynikające z ich zagospodarowania. W drodze głosowania wybrano plakat, który swą treścią i formą zwrócił uwagę oglądających. Wygrał plakat zatytułowany „Dualna zbiórka odpadów” wykonany przez Adriana Szymańskiego, Wojciecha Sztuczke, Pawła Jeszke i Marka Lebedzińskiego, którzy są uczniami kl. III Technikum Technologii Żywności o specjalności żywienia zbiorowe. Natomiast komisja konkursowa za najciekawszy plakat uznała pracę, w formie komiksu, pod tytułem „Docent”, wykonaną przez Annę Wachowicz z kl. IV Technikum Ochrony Środowiska. Drugie miejsce przyznano Kindze Kołtun i Magdalenie Pińkowskiej z kl. II Technikum Żywności Zbiorowego, które zatytułowały swoją pracę: „Chcesz mieć środowisko czyste? — z pojemników dwóch korzystaj”. Trzecie

miejsce zajął plakat „Pamiętaj człowieku młody — dualna zbiórka odpadów jest dla przyrody” wykonany przez Łukasza Lewandowskiego, Joannę Lewandowską, Magdalenę Adryjańczyk i Małgorzatę Sobczak z kl. II Technikum Ochrony Środowiska.

Prezentowane były również postery, które brały udział w konkursie na XII Seminarium Studenckim PROBLEMY OCHRO-

NY ŚRODOWISKA, zorganizowanym przez Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Politechniki Łódzkiej w dniu 26 kwietnia 2002 r. Uczniowie Technikum Ochrony Środowiska wystawili do konkursu 8 prac, z czego 3 zdobyły nagrody. Poster „Autostrady a ochrona środowiska”, wykonany przez Malwinę Twierdzińską, Agnieszkę Afeltowicz, i Kamilę Staniszwęską, uzyskał nagrodę pierwszego stopnia, a pracy pt. „Zagrożenia zapory wodnej”, w wykonaniu Julity Różańskiej, Eweliny Mysłowskiej i Mariusza Lewandowskiego, przyznano nagrodę drugiego stopnia. Wyróżnienie otrzymały Magdalena Andrzejewska i Małgorzata Wojciechowska za prezentację pracy pt. „Ochrona przyrody w powiecie włocławskim”.

SESJA III REFERATOWA

Uczennice z kl. IV Technikum Ochrony Środowiska o specjalności gospodarka odpadami przedstawiły referaty: Marta Janicka — „Segregacja odpadów w krajach Unii Europejskiej”, Ewelina Mikołajewska — „Możliwości przetwórcze odpadów komunalnych”.

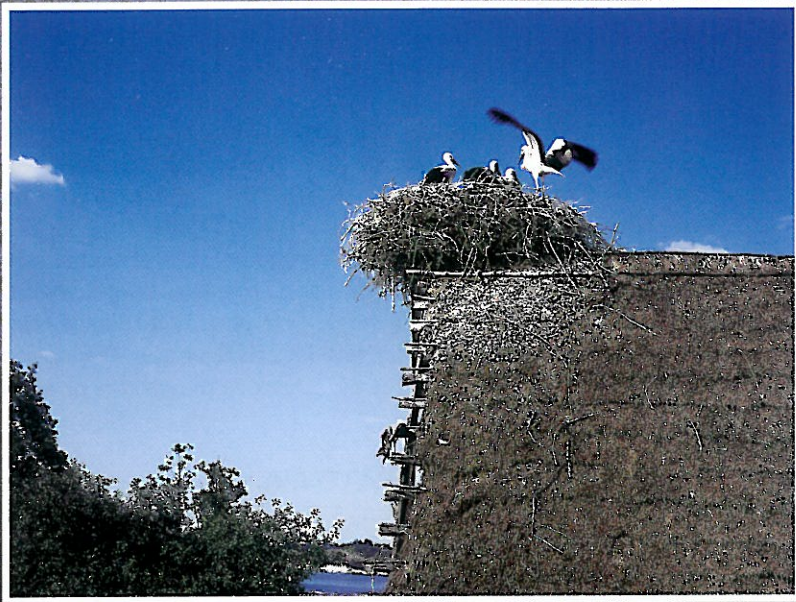
SESJA IV IMPRESJE UCZNIOWSKIE

Tę część przygotowali uczniowie kl. II i III Technikum Ochrony Środowiska. Pod kierunkiem organizatorek seminarium opracowali scenariusze i dekoracje do swoich występów. Temat „EKODUO w naszym domu” został przedstawiony w formie scenki teatralnej, w której brali udział: Kinga Filipiak, Joanna Lewandowska, Marzena Pietrzak, Aleksandra Radkowska, Katarzyna Rykowska, Magdalena Konarzewska, Maciej Kwitek, Maciej Neclaw, Konrad Wojcieszynski i Maciej Krajewski. Uczniowie wcielili się w role pracowników Urzędu Miasta, lokatorów bloków, rodziców i dzieci. Na inscenizację składała się scenka w Urzędzie Miasta, obrazująca niezadowolone mieszkanki bloku z powodu instalacji kosza z dwoma pojemnikami na odpady suche i mokre. Była też narada urzędników nad skutecznym informowaniem mieszkańców miasta o konieczności dostosowania się do

dualnej zbiórki odpadów komunalnych w systemie dwupojemnikowym. W scenie domowej przedstawiono właściwe segregowanie odpadów na suche i mokre oraz oddziaływania edukacyjne dzieci na rodziców. Na zakończenie przedstawiono humoreski na temat odpadów. Marta Janicka i Agnieszka Grębicka z kl. IV zatytułowały swój wierszyk „Śmieci”, a napisały o nich tak:

c.d. na str. 14

Jeziora Wójtowskie i Wikaryjskie

LATO

w dolinie Wisły

*Deszczyk pada, słonko świeci
A na świecie sterty śmieci
Dumne, harde lecz nie chciane
Ale ciągle wyrzucane
Leżą wszędzie tu i tam
A ja pytam ludzi wkoło
Co ja z tego mam?
Brudne miasta, lasy pola
Brudne rzeki i jeziora
Nieraz myślę jakby tak
Raz posprzątać cały świat
Żeby po mnie został ślad
Zrobię to właśnie tak
Segregować zaczę śmieci
By czysty stał się świat.*

*Magdalena Konarzewska i Katarzyna Rykowska z kl. III
napisały wierszyk pod tytułem „Zero zmartwień”:*

*Nic nie robić, nie mieć zmartwień,
kolorowy śmietnik mieć.
By po prostu wrzucać doń,
wszystko co nie przydaje się.
Dziś nie robi tego się!
Wszystkie śmieci mają dzieci,
one szybko mnożą się,
Papier, folia, szkło, butelki
segreguje dzisiaj się.
Dwa śmietniki w domu masz,
każdy z nich swój kolor ma.
Kolor dzisiaj powie Ci,
w którym koszu jaki odpad tkwi.*

ZAKOŃCZENIE SEMINARIUM

Uwieńczeniem trudu młodzieży w przygotowaniu ekosesji było wręczenie uczniom nagród za najlepsze plakaty, referaty, impresje na temat odpadów, a także wkład organizacyjny. Korzystając z okazji prezentacji VII Seminarium Uczniowskiego w ZSCh, na łamach „Ekowieści” serdecznie dziękujemy fundatorom pięknych nagród książkowych: Wydziałowi Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Włocławek i Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej „Saniko” Sp. z o.o. we Włocławku. Dziękujemy Klubowi Kunsztu Kulinarnego działającego w ZSCh pod kierunkiem Marzeny Bartusik i Anety Wszelak, za przygotowanie lunchu dla naszych gości. Wyrazy wdzięczności kierujemy pod adresem pracowni komputerowej, kierowanej przez Stanisława Wydmańskiego, za pomoc w drukowaniu materiałów informacyjnych. Dziękujemy Dyrekcji i Gronu Pedagogicznemu za pomoc w sprawnym przeprowadzeniu VII Seminarium Uczniowskiego na temat DUALNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW.

fot. i tekst Organizatorki seminarium:
Dorota Szmajda i Jadwiga Adamczyk,
nauczycielki w Zespole Szkół Chemicznych
we Włocławku.

Jednym z ważnych zagadnień związanych z ochroną środowiska jest racjonalna gospodarka odpadami. Jak wiemy ich ilość systematycznie rośnie na naszej Ziemi. Niektórym z nas zapewne nasunie się pytanie — Co zatem robić z tak ogromną ilością zanieczyszczeń? A przecież odpowiedź jest prosta — odpady te można w znacznym stopniu ponownie wykorzystać jako surowce wtórne. Powstaje jednak konieczność posiadania wiedzy o tym jakie frakcje odpadów i w jakim stopniu dają się wtórnie przetwarzać i jakie środki techniczne oraz organizacyjne należy w tym celu zastosować. Pragnę zatem przedstawić państwu niektóre możliwości odzysku surowców wtórnych.

Selektywna zbiórka i recykling stanowią podstawę racjonalnej gospodarki odpadami i obejmują prawie wszystkie ich rodzaje.

Zacznijmy więc od odpadów stanowiących największą, bo aż 50% część ogólnej ich masy. Mowa oczywiście o odpa-

dach organicznych, czyli tzw. biomasach. Zdecydowana ich większość jest bezpowrotnie marnowana na składowiskach, podczas gdy rolnictwo cierpi na niedobór nawozów organicznych. Odpady spożywcze powinny być zatem wydzielone z masy odpadów komunalnych i wspólnie z innymi odpadami organicznymi poddawane kontrolowanym procesom przekształceń biochemicznych, a więc kompostowanie lub fermentacja metanowa. Jest to teoria, która została wdrożona do praktyki we Włocławku, o czym wcześniej mówili zaproszeni goście.

Przejdźmy do kolejnej grupy odpadów, jakimi są papier i tektura. Konsumpcja papieru utrzymuje się na poziomie 10–13% rocznie, zaś udział makulatury w jego produkcji wynosi 31%. W Polsce spowodowane to jest przede wszystkim dużym zapotrzebowaniem przemysłu papierniczego na makulaturę. Dla porównania w przodujących krajach zachodnich jej wykorzystanie wynosi aż 55–60%.

Z tworzyw sztucznych natomiast najpraktyczniejsze do pozyskania z odpadów komunalnych są opakowania z tworzyw termoplastycznych, a w szczególności popularne tabletki oraz butelki z PET, czy też wyroby kształtowe z poligpropyleny i polietylenu. Z kolei cienkie woreczki foliowe, tak chętnie rozdawane w sklepach, są praktycznie nie do wykorzystania. W kraju występuje jeszcze niewielkie zainteresowanie przetwórstwem odpadów z tworzyw sztucznych, co powoduje niepodjęcie zbiórki tego rodzaju odpadów, bądź zaleganie zebranego surowca.

Sztuczka ze szklanych opakowań wykorzystywana jest do produkcji takich samych lub podobnych przedmiotów. Również sztuczka z płaskiego „szkła okiennego” może być używana jako surowiec do produkcji opakowań. W Polsce wykorzystuje się jej 4–7%, podczas gdy w krajach zachodnich aż 65–85%.

Obecnie na rynku krajowym rozpowszechnione są jednorazowe pudełka z tworzyw wielowarstwowych, tzw. laminatów do pakowania soków, mleka i innych płynnych przetworów. Kartony te, w zależności od przeznaczenia, stanowią połączenie papieru z polietylenem lub składają się z papieru i aluminium. Krajowy przemysł celulozowo-papierniczy nie jest w stanie w jakikolwiek sposób wykorzystać tego rodzaju odpadów, które trafiają na składowiska. Krajowe koncerny pracują nad technologią przetwarzania tych opakowań na elementy podobne do płyt wiórowych, ale czy będzie ona wykorzystana u nas, nie jest to chyba sprawą najbliższej przyszłości.

Przyjrzyjmy się teraz wykorzystaniu odpadów metalowych. Metale stosowane do produkcji opakowań lekkich to blacha stalowa i aluminium, a także — stosunkowo droga — cyna, wykorzystywana jako pokrycie blachy stalowej. Z różnych

opakowań lekkich najbardziej przydatne do recyklingu, z uwagi na nieznaczne pozostałości produktu, są puszkę napojach. Szacuje się, iż 7% puszek aluminiowych sprzedanych w Polsce odzyskano do produkcji. Nie jest to jednak duża liczba, gdyż chociażby w samej Szwecji wykorzystuje się ich aż 90%.

Z kolei odpady mineralne, głównie popiół z ogrzewania piecowego, sztuczka ceramiczna, drobne frakcje odpadów, pył, piasek, gruz budowlany, mogą być wykorzystane do niwelacji terenu, wypełniania wyrobisk pokopalnianych, do budowy dróg.

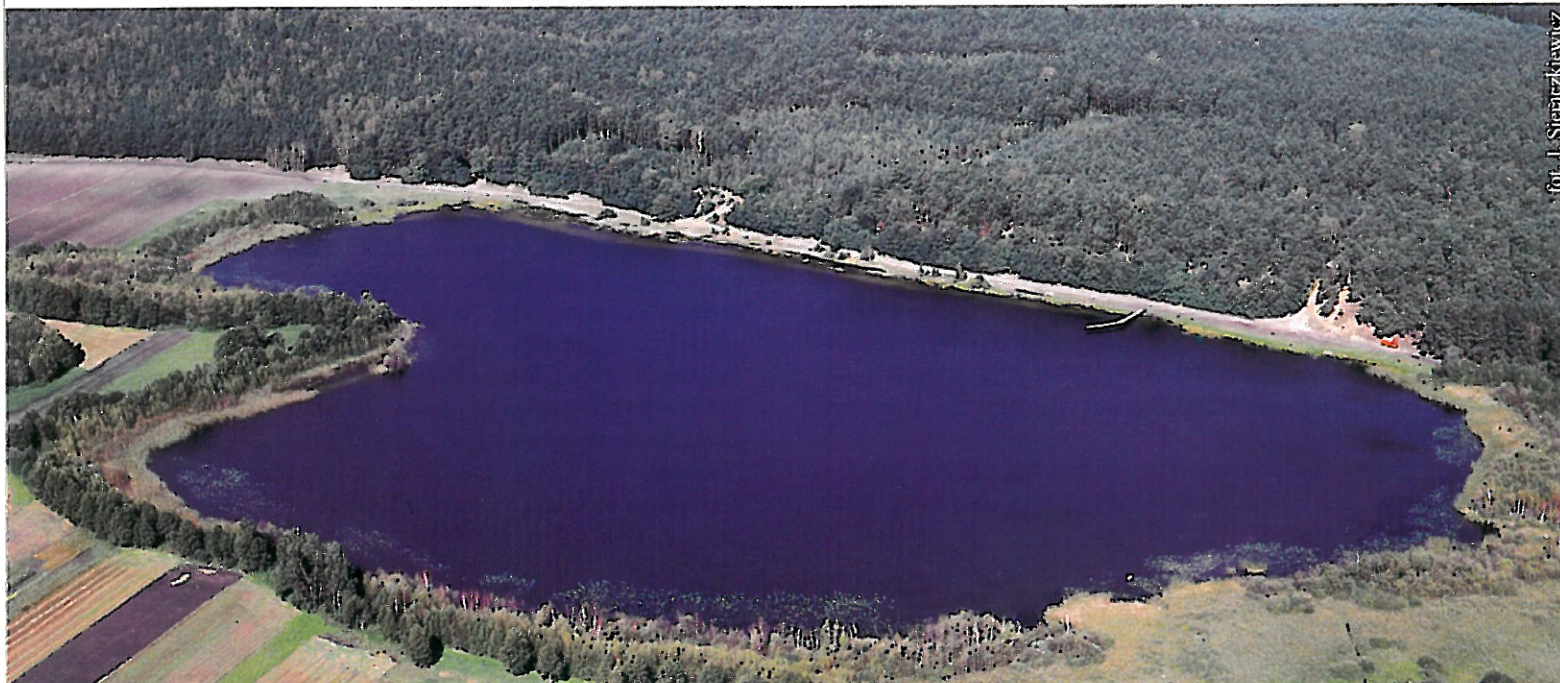
Dla odpadów pozostałych, tzw. problemowych, recykling jest nieuzasadniony technologicznie i ekonomicznie. Charakteryzują się one wysokimi właściwościami paliwowymi, co umożliwia, a nawet uzasadnia ich unieszkodliwienie poprzez waloryzację termiczną. Udział tej grupy odpadów wynosi 6–8%, zaś ich spalanie daje duże pokłady energii cieplnej.

Jak widać, powtórne wykorzystanie odpadów daje wiele korzyści. Przede wszystkim jednak powoduje zmniejszenie ilości odpadów poprzez obniżenie masy i materiałochłonności opakowań, których ilość, jak już wcześniej wspomniałam, systematycznie rośnie. Niestety, ilość wytwarzanych odpadów w Polsce nie idzie w parze z ich racjonalnym wykorzystaniem i unieszkodliwianiem. Weźmy również pod uwagę fakt, iż stan zasobów naturalnych z roku na rok maleje.

W związku z tym odzysk materiałów i energii ze zużytych opakowań staje się jednym z nadrzędnych celów gospodarki zgodnej z zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju, czyli tzw. ekorozwoju.

fot. Wiesław Szarecki

tekst Ewelina Mikołajewska, uczennica ZSCH, kl. IV bś

fot. J. Sieradzki

OCHRONA

gospodarki leśnej, polnej i ogrodowej w polskim prawie wykroczeń

Fot. J. Sięraczkiewicz

Czyny zabronione, za które grozi kara kryminalna, dzielą się na przestępstwa (zbrodnie i występki) oraz wykroczenia. Pierwsze z nich określone są przede wszystkim w kodeksie karnym, zaś drugie w kodeksie wykroczeń.

Kodeks wykroczeń z dnia 20 maja 1971 r. (DzU z 1971 r., nr 12, poz. 114 z późn. zm.) zawiera szereg przepisów, których celem jest ochrona gospodarki leśnej, polnej i ogrodowej. Zawarte są one w rozdziale XIX „Szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe” obejmującym art. 148–166.

Przepis art. 148 zabrania wycięcia gałęzi, korzeni lub krzewów, niszczenia ich lub uszkodzenia albo karczowania pniaków w lesie nienależącym do sprawcy. Podkreślenia wymaga, że zastosowanie tego przepisu w praktyce może okazać się szerokie, bowiem zgodnie z poglądami nauki prawa, nawet wówczas, gdy zniszczony krzew należy do gatunku chronionego, to sprawca nie odpowiada z ustawy o ochronie przyrody, ale właśnie z charakteryzowanego przepisu kodeksu wykroczeń (W. Radecki, *Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt w prawie karnym*, „Prokuratura i Prawo”, 1995, nr 7–8, s. 38). Ponadto przyjmuje się, iż wycięcia gałęzi, korzeni lub krzewów nie usprawiedliwia żadna okoliczność, w szczególności nie mieści się on w granicach kontraktynu (okoliczności uchylającej bezprawność) nocy świętojańskiej (J. Warylewski, *Kontraktyny wiosenne*, „Palestra”, 1999, nr 7–8, s. 24). Prócz tego karalne jest także zabranie z nienależącego do sprawcy lasu wyrąbanych gałęzi, korzeni lub krzewów albo wykarczowanych pniaków. Dopuszczający się jednego z tych wykroczeń podlega karze grzywny, zaś sąd może orzec nawiązkę do wysokości 500 zł. W sytuacji, gdy czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

Karze grzywny podlega również ten, kto nabywa gałęzie, korzenie, krzewy lub pniaki wiedząc o tym, że pochodzą one

z wykroczenia określonego w art. 148, lub pomaga do ich zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjmuje je lub pomaga do ich ukrycia (art. 149). Chodzi tu zatem o paserstwo umyślne.

Zgodnie z art. 150 — kto uszkadza nienależący do niego ogród warzywny, owocowy lub kwiatowy, drzewo owocowe lub krzew owocowy, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny do 1500 zł. Zaznaczyć należy, iż uszkodzenie drzewa owocowego lub krzewu owocowego rosnącego w ogrodzie mieści się w określeniu uszkodzenia ogrodu owocowego, bowiem art. 150 obejmuje ochroną także pojedyncze drzewa i krzewy owocowe rosnące poza ogrodem owocowym (G. Krasicki, A. Wiśniewski, *Kodeks wykroczeń. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz do noweli z sierpnia 1998 r.*, Warszawa 1999, s. 49). Ściganie przedmiotowego wykroczenia następuje na żądanie pokrzywdzonego, a w razie skazania orzeka się nawiązkę do wysokości 1500 zł.

Kodeks wykroczeń zabrania wypasania zwierząt gospodarskich na nienależących do sprawcy gruntach leśnych lub rolnych (art. 151). Nie wolno także przez takie grunty w miejscach, w których jest to zabronione, przechodzić, przejeżdżać lub przeganiać zwierząt gospodarskich. Za złamanie tego zakazu grozi kara grzywny do 500 zł albo kara nagany. Jeżeli grunt jest zaorany, zasiany lub obsadzony, znajduje się w stanie sztucznego zalesienia, naturalnego odnowienia lub stanowi młodnik leśny do lat 20, sprawca tego wykroczenia podlega karze grzywny. Karze tej podlega również ten, kto przejeżdża lub przegania zwierzęta gospodarskie przez wodę zamkniętą i zarybioną. Ściganie owych czynów następuje na żądanie pokrzywdzonego, a sąd ma możliwość orzeczenia nawiązki do wysokości 1500 zł.

Niszczenie lub użytkowanie kosodrzewiny znajdującej się na siedliskach naturalnych w górach lub na torfowiskach, pod-

lega karze grzywny do 1000 zł albo karze nagany (art. 152). W razie popełnienia tego wykroczenia sąd może orzec nawiązkę do wysokości 500 zł.

Na podstawie art. 153 ten, kto w nienależącym do niego lesie wydobywa żywicę lub sok brzozowy, obrywa szyszki, zdziera korę, nacina drzewo lub w inny sposób je uszkadza, zbiera mech lub ściółkę, zbiera gałęzie, korę, wióry, trawę, wrzos, szyszki lub zioła albo zdziera darń, zbiera grzyby lub owoce leśne w miejscach, w których jest to zabronione, albo sposobem niedozwolonym, podlega karze grzywny do 250 zł albo karze nagany. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

Kto na nienależącym do niego gruncie leśnym lub rolnym wydobywa piasek, margiel, żwir, glinę lub torf, niszczy lub uszkadza urządzenia służące do utrzymania zwierząt lub ptaków, kopie dół lub rów, podlega karze grzywny do 1000 zł albo karze nagany (art. 154). Tej samej karze podlega, kto wyrzuca na nienależący do niego grunt polny kamienie, śmieci, padlinę lub inne nieczystości. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

Niszczenie lub uszkadzanie urządzeń melioracyjnych na gruncie leśnym lub rolnym zagrożone jest karą grzywny (art. 155). Na uwagę zasługuje, że w razie popełnienia tego wykroczenia można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego.

Zgodnie z art. 156, kto na nienależącym do niego gruncie leśnym lub rolnym niszczy zasiewy, sadzonki lub trawę, podlega karze grzywny do 500 zł albo karze nagany. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego, a sąd może orzec nawiązkę do wysokości 500 zł.

Nieopuszczenie wbrew żądaniu osoby uprawnionej lasu, pola, ogrodu, pastwiska, łąki lub grobli zagrożone jest karą grzywny do 500 zł lub karą nagany (art. 157). Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

Art. 158 przewiduje karalność właściciela lub posiadacza lasu, który dokonuje wyrębu drzewa w należącym do niego lesie albo w inny sposób pozyskuje z tego lasu drewno niezgodnie z planem urządzenia lasu, uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją określającą zadania z zakresu gospodarki leśnej albo bez wymaganego pozwolenia. W razie popełnienia tego wykroczenia orzeka się przepadek pozyskanego drewna. Jak podkreślają przedstawiciele doktryny, znajduje tu wyraz koncepcja społecznej funkcji własności, pozwalająca na ograniczenie praw właściciela ze względu na ważny interes społeczny (T. Grzegorzczak, A. Gubiński, *Prawo wykroczeń*, Warszawa 1996, s. 259).

Karze grzywny podlega ten kto, wbrew ciężącemu na nim obowiązkowi w zakresie ochrony lasów, nie wykonuje zabiegów zapobiegających, wykrywających i zwalczających nadmiernie pojawiające się i rozprzestrzeniające się organizmy szkodliwe (art. 159).

Art. 160 penalizuje tego kto, działając bez wymaganego zezwolenia, zmienia las na uprawę rolną, za co grozi kara grzywny. W razie popełnienia tego wykroczenia sąd może orzec obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Kto, nie będąc do tego uprawniony albo bez zgody właściciela lub posiadacza lasu, wjeżdża pojazdem silnikowym, zaprzęgowym lub motorowerem do nienależącego do niego lasu w miejscu, w którym jest to niedozwolone, albo pozostawia taki pojazd w lesie w miejscu do tego nie przeznaczonym, podlega karze grzywny (art. 161).

Zgodnie z treścią art. 162 zabronione jest zanieczyszczanie gleby lub wody albo wyrzucanie do lasu kamieni, śmieci, złomu, padliny lub innych nieczystości, albo w inny sposób zaśmiecanie lasu. Sprawca tego wykroczenia podlega karze grzywny albo karze nagany. Jeżeli czyn sprawcy polega zaś na zakopywaniu, zatapianiu, odprowadzaniu do gruntu w lasach lub w inny sposób składowaniu w lesie odpadów, sprawca podlega karze aresztu albo grzywny. W zależności od wagi przedmiotowego wykroczenia sąd ma obowiązek, albo może orzec stosowną nawiązkę.

Art. 163 przewiduje karalność rozgarniania ściółki i niszczenia grzybów lub grzybni. Podkreślenia wymaga, iż nie jest wykroczeniem z tego przepisu rozgarnianie ściółki bez zniszczenia grzybów lub grzybni (W. Radecki, *Ochrona gatunkowa...*, s. 38).

Kto wybiera jaja lub pisklęta, niszczy lęgowiska lub gniazda ptasie albo niszczy lęgowiska, nory lub mrowiska znajdujące się w lesie albo na nienależącym do niego gruncie rolnym, podlega karze grzywny albo karze nagany (art. 164).

W myśl art. 165 zagrożone karą grzywny albo karą nagany jest złośliwe płoszenie albo ściganie, chwytanie, ranienie lub zabicie dziko żyjącego zwierzęcia, poza czynnościami związanymi z polowaniem lub ochroną lasów, jeżeli czyn z mocy innego przepisu nie jest zagrożony karą surowszą.

Ponadto, karze grzywny albo karze nagany podlega ten, kto w lesie puszcza luzem psa, poza czynnościami związanymi z polowaniem (art. 166).

Powyższe przepisy chronią gospodarkę leśną, polną i ogrodową, przy czym stopień tej ochrony jest dość różnicowany. Niemniej jednak przedmiot ochrony każdego z nich nie może być bagatelizowany, bowiem to ustawodawca zdecydował o jego zakresie. W konsekwencji nawet zachowania *prima facie* nieszkodliwe, mogą pociągnąć za sobą odpowiedzialność karną za wykroczenie, a niniejsze opracowanie może tylko wskazać na istniejące przepisy i tym samym poszerzyć świadomość prawną w przedmiotowym zakresie.

mgr Radosław Krajewski

foto: J. Stęszkiewicz

OCHRONA REZERWATU JEZIORO RAKUTOWSKIE

Jednym z najcenniejszych zasobów przyrody Kujaw jest obszar nazwany Niecką Kłócińską. Teren ten określany jest jako „Bagna Kłócińskie” lub „Błota Rakutowskie”, stanowi najcenniejszy przyrodniczo fragment Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Znaczna część Niecki Kłócińskiej objęta jest ochroną rezerwatową. Na terenie tym utworzono dwa rezerwaty częściowe: „Jezioro Rakutowskie” i leśny „Olszyny Rakutowskie”. Obszar niecki został zarejestrowany pod nazwą „Błota Rakutowskie” (EIBAE 028) przez International Council for Bird Preservation (ICBP) i International Waterfowl and Wetlands Research Bureau (IWRB) jako „Ostoja ptaków w Europie” oraz jako „Ostoja ptaków w Polsce” przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP). Uzyskał również rangę ostoi europejskiej w projekcie NATURA 2000.

Najcenniejszym przyrodniczo elementem tego obszaru jest Jezioro Rakutowskie. Jest to zbiornik eutroficzny, przepływowo o średniej głębokości 1,1 m, a maksymalnej 2,5 m. Stanowi ono basen, do którego spływa woda z obszaru powierzchni kilkuset kilometrów kwadratowych. W ciągu roku okresowo ulega zmianie powierzchnia lustra wody o 60–70 ha.

Wysokie walory przyrodnicze tej części Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego podkreśla różnorodność występujących tu biotopów, takich jak: olsy, bagna, łąki będące ostoją zróżnicowanej i bogatej fauny oraz siedliskiem bogatej flory.

Centralną część niecki (terasy erozyjnej), zwanej Niecką Kłócińską — Jezioro Rakutowskie z terenami sąsiadującymi w 1982 r. objęto ochroną rezerwatową — rezerwat częściowy Jezioro Rakutowskie o powierzchni 414,07 ha.

Różnorodność żywnych, trudno dostępnych, opierających się ingerencji człowieka siedlisk sprzyja występowaniu wielu gatunków ptaków. Bogactwo awifauny reprezentuje 80 gatunków lęgowych i ponad 30 regularnie pojawiających się na przelotach. Do najcenniejszych, spośród których kilka umieszczonych zostało w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, należą: bocian czarny, bąk, kulik wielki, żuraw, batalion, sieweczka obrożna, wodniczka, wąsatka.

Teren rezerwatu Jezioro Rakutowskie jest miejscem lęgowym gęsi gegawy, rycyków, batalionów. Z innych gatunków tego biotopu należy wymienić błotniaka łąkowego, kszczyka, krwawodzioba, derkacza, ptaki brodzące i siewkowate. W sezonie lęgowym skupia miejscowe ptaki, a podczas przelotu

(zwłaszcza jesiennego) jest miejscem, w którym można spotkać większość występujących w Polsce gatunków ptaków środowisk wodno-błotnych. Pas trzciniowisk i szuwarów zasiedla błotniak stawowy, rokitniczka, bręczka, podróżniczek. Należy zaznaczyć, że jeszcze w latach dwudziestych obecnego wieku Jezioro Rakutowskie należało do największych powierzchniowo jezior na terenie Pojezierza Wielkopolsko-Kujawskiego. Wówczas to jego powierzchnia wynosiła 351 ha. Powierzchnia ewidencyjna tego jeziora określona w latach sześćdziesiątych przez ówczesne Państwowe Gospodarstwo Rybackie w Kruszwicy

wynosiła 398 ha. Obecnie powierzchnia Jeziora Rakutowskiego zmniejszyła się do około 165 ha, czyli o ponad 55%. Tak wielkie zmniejszenie się powierzchni jeziora w okresie ostatnich 40 lat jest zjawiskiem wyjątkowym w skali Europy, co wywołuje zdecydowanie niekorzystny wpływ na funkcjonowanie tego ekosystemu wodnego i sąsiadujących lądowych.

Na taki stan rzeczy miały wpływ głównie: regulacja przepływającej przez jezioro rzeki Rakutówki, prace melioracyjne w zlewni

jeziora i rzeki Rakutówki, obniżenie się poziomu wody gruntowej oraz krótkookresowe zmiany uwarunkowań klimatycznych.

Cechą charakterystyczną zlewni Jeziora Rakutowskiego są złożone warunki obiegu wód podziemnych i powierzchniowych. Na koszt przychodów wpisane są wody opadowe zasilające jezioro bezpośrednio lub pośrednio — wody infiltracyjne. Po stronie rozchodów należy wliczyć parowanie z wolnej powierzchni jeziora, odpływ powierzchniowy rzeką Rakutówką oraz pobór wód podziemnych przez liczne ujęcia zlokalizowane w dolinie Wisły.

Obniżenie się poziomu wód w Jeziorze Rakutowskim wskazuje na zachwianie się równowagi hydrodynamicznej w ekosystemie. Tego typu sytuacja spowodowana jest przede wszystkim czynnikami antropogenicznymi. Przyczyny wywołane działalnością gospodarczą to przede wszystkim:

- zmniejszenie powierzchni obszarów zalesionych, co wpłynęło na zmniejszenie małej retencji w zlewni,
- melioracje wykonane w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych w dolinie i na wysoczyźnie morenowej zintensyfikowały odpływ wód ze zlewni, a tym samym zmniejszyły dopływ wód z wysoczyzny do Jeziora Rakutowskiego,
- ujęcia wód podziemnych spowodowały powstawanie rozległych, niejednokrotnie nakładających się, lejów depresyjnych.

— fot. P. Twardowski

Sytuacja taka ma ogromny wpływ na cały ekosystem Niecki Kłócińskiej, który posiada niezwykle wartościowe walory florystyczne i faunistyczne zarówno w skali regionu, kraju, jak i Europy. Najważniejszym elementem, warunkiem zachowania tak cennego biotopu jest utrzymanie ustabilizowanego poziomu wód podziemnych, a co za tym idzie, i powierzchniowych. W tym celu Zespół Parków Krajobrazowych Brudzeńskiego i Gostynińsko-Włocławskiego we współpracy z Instytutem Geografii i Biologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu opracował program ochrony bioróżnorodności tego terenu.

Celem projektu jest ochrona i zachowanie bioróżnorodności rezerwatu „Jezioro Rakutowskie”, wykup gruntów podtapianych oraz utrzymanie ustabilizowanego poziomu wód powierzchniowych w rezerwacie i obszarach go otaczających. Niekontrolowane i przyspieszone opadanie poziomu wód jeziora powoduje zagrożenie dla trwałości i zachowania tego cennego biotopu.

Realizację tego programu rozpoczęliśmy na przełomie lat 2001/2002. O szczegółach będziemy informować.

Literatura:

1. Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy — informator przyrodniczo-turystyczny, Zespół Parków Krajobrazowych Brudzeńskiego i Gostynińsko-Włocławskiego, Kowal 1999.
2. Falkowski J., Marszałewski W., Pomianowska H., 2000. Opinia na temat projektu ustabilizowania poziomu wód powierzchniowych w rezerwacie „Jezioro Rakutowskie” w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności terenu rezerwatu.
3. Andrzejewski H., Przystalski A., 1978, Występowanie ptaków na terenie projektowanego rezerwatu ornitologicznego Jezioro Rakutowskie, maszyn., Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody we Włocławku.
4. Cyzman W., Rejewski M., 1992, Przekształcenie zespołów leśnych w okolicach Jeziora Rakutowskiego w latach 1869–1988, Acta Univ. Nic. Copern., Biologia 40, 121–136.
5. Cyzman W., 1991, Zróżnicowanie zbiorowisk leśnych i zaroślowych w Kotlinie Toruńskiej i Kotlinie Płockiej, praca doktorska, Zakład Botaniki Ogólnej, Zakład Taksonomii i Geografii Roślin UMK Toruń.

Opracowali:

Mariola Modrzejewska, Andrzej Drozdowski
Zespół Parków Krajobrazowych

Brudzeńskiego i Gostynińsko-Włocławskiego w Kowalu

EKOSURVIVAL

Wzorem lat ubiegłych również w tym roku Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej będzie realizować program „Ecosurvival” — **edukacja ekologiczna w rekreacji i turystyce**. Program realizowany będzie na terenie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, baza w miejscowości Murzynowo koło Płocka. Planowanych jest dziesięć trzydniowych turnusów, które odbędą się w następujących terminach:

5–7 lipca 2002 r.
8–10 lipca 2002 r.
12–14 lipca 2002 r.
15–17 lipca 2002 r.
19–21 lipca 2002 r.

22–24 lipca 2002 r.
26–28 lipca 2002 r.
29–31 lipca 2002 r.
2–4 sierpnia 2002 r.
5–7 sierpnia 2002 r.

W ramach programu przewidziane są wycieczki kajakowe po Zbiorniku Włocławskim i rzece Skrwie Prawej oraz wycieczki rowerowe po terenie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego.

Cena turnusu na jedną osobę wynosi:

- 110 zł – dla osób dorosłych
- 80 zł – dla młodzieży uczącej się (od 14 roku życia)
- 50 zł – dla dzieci do 14 roku życia

W ramach tej sumy organizatorzy zapewniają:

- przewóz osób na miejsce realizacji programu i ich powrót;
- opieka merytoryczna i organizacyjna nad uczestnikami;
- ubezpieczenie uczestników;
- udostępnienie sprzętu (kajaki, rowery, namioty, karimaty);
- zaplecze socjalne.

Wyżywienie i śpiwory należy zabezpieczyć we własnym zakresie.

Zapisy chętnych do udziału w programie „Ecosurvival” prowadzi biuro Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej, **ul. Okrężna 2c, tel. (0 prefiks 54) 411 10 25 lub 411 09 95**. Biuro WCEE udziela również szczegółowych informacji o programie. Obszerne omówienie programu znajduje się również w czasopiśmie WCEE „**Ekowieści**”, nr 4(14) 2001.

BERLIN

ze znakiem turystyki

ITB 2002: Początek dobrego roku dla branży turystycznej. Znacznie więcej zagranicznych gości z branży turystycznej. Ilość indywidualnych zwiedzających prawie na poziomie ubiegłorocznym

20 marca dobiegły końca pięciodniowe Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB Berlin 2002. W targach uczestniczyło 9875 wystawców (w 2001 r. — 10 136) i 67 dodatkowych przedsiębiorstw i organizacji (w 2001 r. — 132) ze 181 krajów i regionów reprezentujących wszystkie segmenty międzynarodowej gospodarki turystycznej. Targi ITB odwiedziło 121 300 osób (w 2001 r. — 123 400), z czego 65 000 (w 2001 r. — 57 000) było gośćmi z branży turystycznej ze 190 krajów i regionów (stan z 19 marca 2002). Przedstawiciele branży turystycznej zainteresowani byli zwłaszcza segmentami takimi jak: turystyka kulturowa, wyjazdy do miast, wellness i urlop aktywny. Na ITB przyjechało 6749 dziennikarzy (w 2001 r. — 6500) ze 124 krajów i regionów (w 2001 r. — 89).

Zdaniem ekspertów odbywające się w Berlinie targi ITB odgrywają w dalszym ciągu najważniejszą rolę w rozwoju branży turystycznej. Po raz kolejny targi ITB dowiodły również swojego wysokiego poziomu. Sezon 2002/2003 zapowiada się obiecująco. Targi ITB pokazały bowiem wyraźnie, że światowa branża turystyczna szybko dochodzi do siebie i stabilizuje się po wydarzeniach z 11 września.

Według ankietowanych, targi ITB kształtują się wskaźnikami: — 87% oceniło pozytywnie rezultaty ekonomiczno-handlowe wynikające z udziału w ITB;

— 2/3 nawiązało w czasie ITB nowe kontakty, 61% oczekuje, że rozmowy o współpracy będą kontynuowane i doprowadzą do wiążących transakcji handlowych;

— 1/3 przybyła z zagranicy (32%), w większości z państw Europy środkowo-wschodniej (43%) i krajów UE (37%), zainteresowani byli oni przede wszystkim kontaktami z biurami podróży (51%), przedsiębiorstwami hotelowymi (35%) oraz z narodowymi i międzynarodowymi organizacjami turystycznymi (34%). Ponad 1/4 gości z branży (30%) wzięła udział w programie ramowym ITB 2002.

Pozytywny oddźwięk targów. Modne segmenty rynku turystycznego

Targi ITB zaofiarowały gościom z branży bardzo bogate i zróżnicowane forum rozwoju rynku. Hala turystyki kulturowej stała się np. trwałym elementem targów. Zainteresowanie turystyką kulturową jest duże. Wiele wskazuje na to, że w 2003 r. liczba wystawców z tego segmentu wzrośnie znacznie. Centrum Gospodarczej, obchodzące swoją 10. rocznicę istnienia, odnotowało rekordowe liczby zwiedzających. 70 wystawców z 11 krajów zaprezentowało tu szerokie spektrum możliwości edukacji i dalszego kształcenia z całej branży turystycznej.

Wyższa Pomorska Szkoła Turystyki i Hotelarstwa z Bydgoszczy prezentowała swoją ofertę jako jedyni wystawcy z Polski.

Ważne źródło informacji dla zainteresowanych podróżami

Ponad połowa osób prywatnie zwiedzających targi ITB (55%) chciała uzyskać informacje dotyczące przyszłego wyjazdu na urlop. Na podstawie zdobytych informacji 40% gości decyduje się później na podróż. Ponad 2/3 (70%) planuje w tym roku wyjechać przynajmniej dwa razy na urlop. 46% badanej populacji uzyskało materiały konieczne do zaplanowania urlopu właśnie na ITB. Jako cel podróży najczęściej wymieniano południową Europę (29%) i Niemcy (20%). 83% oceniło ofertę zaprezentowaną na ITB jako bardzo dobrą lub dobrą.

Program ramowy ITB 2002

Program ramowy ITB obejmował 134 konferencje prasowe, 108 forum ekspertów ds. turystyki/specjalnych spotkań oraz 76 przyjęć i 42 prezentacje i uroczystości, w których wręczano nagrody. Na ITB przybyło ponadto 80 ministrów, wice-ministrów i sekretarzy państwowych, jak również i 80 ambasadorów i innych przedstawicieli.

Polska na ITB

Polska branża turystyczna prezentowała się w halach 15.1 i 16.1. Polskie stoiska spotkały się z dużym uznaniem zwiedzających. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się seminaria przygotowane w ramach dodatkowego programu przez Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej w Berlinie w salach ICC 32 i 33. Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB Berlin 2003 odbędą się w dniach od 7 do 11 marca na terenach hal targowych Messegelände w Berlinie.

Włocławek na ITB

Udział Włocławka i okolic w ITB to kontynuacja rozpoczętego w 1996 r. zadania promocyjnego w zakresie turystyki. O efektywności promocji decyduje bowiem konsekwentne realizowanie wypracowanych wspólnie celów. Partnerzy miasta Włocławek to m.in.:

- Urząd Powiatowy Rypin
- Urząd Gminy Rypin
- Urząd Miasta w Ryplinie
- Urząd Powiatowy Włocławek
- Urząd Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą
- Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w Dobrzyniu nad Wisłą

— Uzdrowisko Wieniec Zdrój
 — Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej

Analizując promocję walorów turystycznych i produktu turystycznego Włocławka oraz miasta i gmin regionu można ustalić podstawowe jej cele, którymi były:

- przedstawienie regionu jako interesującego miejsca organizacji turystyki wypoczynkowej i krajoznawczej;
- tworzenie pozytywnego wizerunku regionu;
- dotarcie z podstawowymi informacjami o Włocławku i regionie do jak największej liczby potencjalnych turystów z Polski i ze świata;
- pozyskanie ewentualnych inwestorów do rozbudowy wciąż niewystarczającej infrastruktury turystycznej we Włocławku i w regionie.

Zastosowano wiele form promocji. Na szczególną uwagę zasługuje codzienna projekcja filmu o Włocławku, Wiencu Zdroju oraz programu ECOSURVIVAL na ekranie telebimu w polskim stoisku narodowym. Informacje o Włocławku i okolicach były prezentowane w trzech językach w informatorkach multimedialnych (kioski informacyjne).

Zainteresowanie stoiskiem Włocławka było bardzo duże, zwłaszcza oferta Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej zachęcała turystów do aktywnego urlopu, co doskonale łączyło się z tegorocznym hasłem stoiska narodowego: „Polska krajem aktywnego wypoczynku”. Włocławek i okolice przez Zalew Włocławski oraz liczne jeziora, daje turystom szerokie możliwości uprawiania takiego wypoczynku, rozwoju turystyki specjalistycznej: pieszej, rowerowej, żeglarskiej oraz realizacji własnych zamiłowań, jak wędkarstwo, łowiectwo, grzybobranie czy jazda konna. Propozycje takie można realizować w gospodarstwach agroturystycznych.

Największą grupę odwiedzających stoisko włocławskie stanowili niemieccy turyści indywidualni poszukujący atrakcyjnego miejsca spędzenia wakacji, Polacy mieszkający na stałe i tymczasowo w Niemczech oraz Niemcy urodzeni w Polsce. Przedstawiciele niemieckich biur podróży zainteresowani byli organizacją wycieczek i czasów w Polsce.

Stoisko odwiedzali przedstawiciele firm świadczących usługi związane z turystyką, przedstawiciele miast i regionów z całego świata i turyści polscy.

Stosunkowo najwięcej pytań dotyczyło jednak bazy noclegowej Włocławka i regionu wraz z cenami, a zwłaszcza pobytów sanatoryjnych w Ciechocinku i Wiencu Zdroju. Pytanie, które powtarza się corocznie, dotyczy fajansu włocławskiego.

Przedstawiciele firmy: POLEN DEUTSCHLAND CONSULT z Berlina poszukiwali kontaktu z małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Został przekazany kontakt do Kujawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej we Włocławku. Dla zainteresowanych podajemy adres: Ost-West-Kooperations Zentrum (OWZ), Rudower Chaussee 29. 12489 Berlin, tel. +49-30-21966038, fax +49-30-21966174, e-mail: pdc-office@t-online.de

Wśród wizytujących stoisko włocławskie pokazań grupę stanowili dziennikarze i fotoreporterzy mass mediów polskich i zagranicznych. Udzielono m.in. wywiadu dla radia saksońskiego. Ciekawą postacią okazał się dziennikarz z TV Berlin — Wal-

demar Świątecki, który urodził się we Włocławku, a maturę zdobył w Liceum Ziemi Kujawskiej. Nakręcił on film z ITB«2002 na stoisku włocławskim, gdzie pokazał Włocławek i okolice jako region atrakcyjny turystycznie i inwestycyjnie. Przy założeniu, że film obejrzy 1,6 mln niemieckich widzów, osiągnięto wyznaczony cel uczestnictwa w targach ITB.

tekst i fot. Agnieszka Sobańska

BEZPIECZNA KĄPIEL

Całe życie na Ziemi zależy od wody, a jednym z podstawowych problemów każdego organizmu jest utrzymanie właściwego bilansu wodnego. Najlepiej odbywa to się w temperaturach, w których woda pozostaje w stanie płynnym. Problemy z bilansem wodnym najlepiej zaobserwować można latem, kiedy każdy dzień upałów powoduje, że rośliny więdną, a zwierzęta szukają miejsc zacienionych bądź położonych w pobliżu wody, gdzie temperatury (a tym samym ubytek wody z organizmu) są niższe.

Człowiek jako jeden ze składników ekosystemu reaguje podobnie. W upalne dni miasta pustoszeją, a ich mieszkańcy gremialnie udają się nad pobliskie rzeki i jeziora bądź, pokonując niekiedy setki kilometrów, nad morze.

Wiele fabryk produkuje różnego rodzaju statki, łodzie motorowe, żaglówki, deski surfingowe oraz wiele innego sprzętu i akcesoriów wykorzystywanych przez wypoczywających podczas pobytu nad wodą.

Niestety, tak drastyczne zwiększenie liczby ludzi na niewielkim i nieprzystosowanym do tego przez naturę obszarze, powoduje zaśmiecianie terenów nadbrzeżnych i ich degradację poprzez osuszanie, zabudowę, a także najzwyczajsze „zadeptywanie” czystych ekologicznie okolic zbiorników wodnych. Jeżeli dodamy do tego nieostrożność, lekkomyślność i brawurę (z reguły wywołowaną alkoholem) letników, to oczywistą staje się konieczność stworzenia struktur organizacyjnych, których zadaniem byłoby utrzymywanie porządku i bezpieczeństwa na wodzie i nad nią.

W naszym kraju obok ogniw prewencji na wodach (będących wyspecjalizowanymi zespołami powiatowych komend policji) oraz funkcjonariuszami Państwowej Straży Rybackiej, działa **Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, które w tym roku obchodzi 40. rocznicę powstania.**

Ratownicy WOPR to w zdecydowanej większości młodzi ludzie o społecznikowskich pasjach, poświęcający swój wolny czas na pracę na akwenach całej Polski, gdzie strzegą bezpieczeństwa osób kąpiących się i wypoczywających nad wodą.

Dysponując wysoko kwalifikowaną kadrą instruktorską, WOPR prowadzi szkolenia młodzieży na poszczególne stopnie ratowników i stermotorzystów, umożliwiając tym samym utworzenie większej ilości kąpielisk strzeżonych. Kandydaci

na ratowników WOPR muszą wykazać się dobrą sprawnością fizyczną i świetnymi umiejętnościami pływania. W czasie kursów poznają techniki ratowania tonących, zasady udzielania pierwszej pomocy medycznej (w tym również reanimacji) oraz sprawnego posługiwania się sprzętem ratowniczym (rzutki, koło ratownicze, łodzie wiosłowe i motorowe). Taki cykl szkolenia powoduje, że polscy ratownicy WOPR należą do światowej czołówki. Integralną i bardzo ważną częścią tych szkoleń jest wpojenie zgodnych z naturą zachowań nad wodą, a młodzi adepci ratownictwa corocznie oczyszczają brzegi i dna zbiorników wodnych ze śmieci pozostawionych przez ludzi, którym obce są zasady współżycia z przyrodą.

Kiedy więc zobaczysz na wodzie ludzi ubranych w jaskrawopomarańczowe stroje z napisem **Ratownik WOPR** pamiętaj, że są to osoby, które poprzez swoje działania nie tylko ratują życie, ale przyczyniają się do układania życia na Ziemi według wskazań ekologii.

Paweł Okuniewski
prezes OM WOPR we Włocławku

Podstawowe zasady bezpiecznych zachowań nad wodą:

- **Zawsze i w każdej sytuacji zachowaj rozsądek.**
- **Pamiętaj, że to co wydaje się nieprawdopodobne może się jednak zdarzyć.**
- **Nie skacz do nieznannej wody na „główkę”.**
- **Nie wchodź do wody po spożyciu alkoholu, bezpośrednio po posiłku lub gdy ciało jest rozgrzane.**
- **Nie przeceniaj swych umiejętności (toną z reguły ci, którzy są przekonani, że świetnie pływają).**
- **Nie wpadaj w panikę, gdy znajdziesz się w trudnej sytuacji (kurcz, wywrotka z kajaka itp.). Wbrew pozorom przy zachowaniu „zimnej krwi” wcale nie tak łatwo jest się utopić.**
- **Pamiętaj, że warunki pływania w jeziorze, rzece i morzu są zupełnie inne.**
- **Korzystaj z kąpeli w miejscach do tego wyznaczonych.**
- **Nie wrzucaj do wody niepotrzebnych przedmiotów.**
- **Śluchaj i wykonuj polecenia ratowników — oni wiedzą więcej niż ty.**

fot. J. Sierackiewicz

Drodzy Młodzi Przyrodnicy!

Monika Pawlak, Monika Radaczewska

Miło nam, że możemy Was powitać w EKOWIEŚCIACH już po raz trzeci. Nadal nie mamy jednak wielu propozycji dotyczących wyglądu tej strony. Chcielibyśmy abyście redagowali ją razem z nami. Macie przecież tyle wspaniałych pomysłów, energii, szkoda byłoby tego nie wykorzystać. Wierzmy, że dacie przykład innym Młodym Przyrodnikom i zachęcicie ich do wspólnej ochrony przyrody. Czekamy na ciekawe pomysły z Waszej strony.

Wycieczkowicze i spacerowicze!

Jeśli rozwiążecie krzyżówkę otrzymacie nazwę chronionej rośliny, którą w środowisku naturalnym można spotkać w lasach liściastych i mieszanych (również w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym). Jest to roślina cebulowa, osiąga wysokość 40–150 cm, kwitnie w czerwcu i lipcu. Ma piękne zwisające i przypominające turban kwiaty w purpurowe plamki. Przypomina nasze lilie z przydomowych ogródków i działek.

E = U

~~SO~~

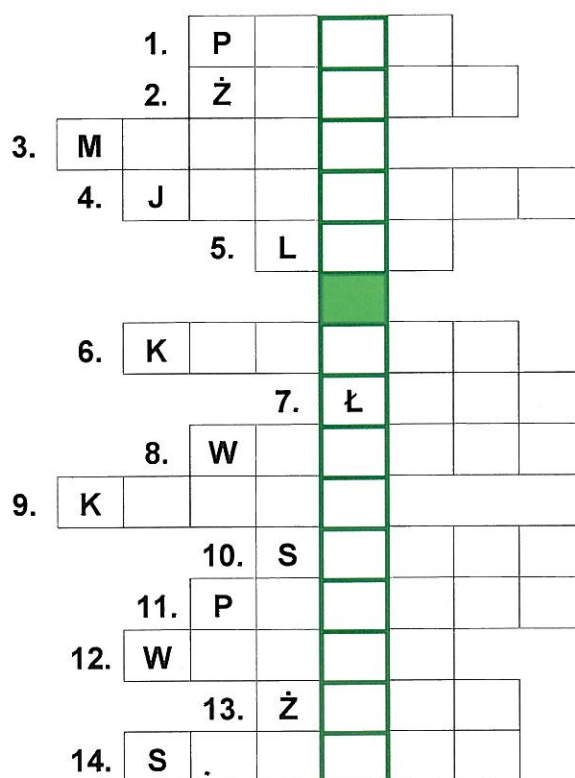
~~KTUS~~

~~SKŁWA~~

A = E

1. Na nim rosną zboża, ziemniaki i inne rośliny uprawne.
2. ... zygzakowata — jadowity gad spotykany w naszych lasach na słonecznych stanowiskach.
3. Ma piękne i delikatne skrzydła, choć nie jest ptakiem, żywi się nektarem.
4. Roślina kupowana podczas Świąt Bożego Narodzenia.
5. Zbiorowisko drzew.
6. Po wodzie pływa i... się nazywa.
7. Rosną na niej trawy, zioła.
8. Po zimie.
9. Pąg po rozwinięciu.
10. Najpospolitsze drzewo iglaste w naszych lasach.
11. Może być słoneczna lub deszczowa, ładna albo brzydka.
12. Królowa polskich rzek.
13. Jest bardzo powolny na lądzie, ale doskonale radzi sobie w wodzie
14. Najlepszy śpiewak wśród ptaków.

Jan Sierackiewicz

Jan Sierackiewicz — ur. 1952 r. we Włocławku, fotografię uprawia od ponad 30 lat. Zainteresował się nią na studiach prawniczych na UMK w Toruniu. Pracuje w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, zajmując się fotografią dokumentalną zabytkowych obiektów. Ma na swym koncie kilkaset wydań reklamowych: kalendarzy, plakatów, folderów i in. Jego zdjęcia znajdują się na okładkach płyt, czasopiśmie, w podręcznikach szkolnych, na mapach i kartach telefonicznych. Brał udział w wielu wystawach krajowych i zagranicznych. Jest twórcą pierwszego autorskiego albumu „Odkrywanie piękna” w środowisku artystów włocławskich oraz autorem fotografii w albumach: „Skanseny w Polsce”, „Ciechocinek”, „Włocławski cmentarz” wydanego przez Oficynę „Lega” oraz współautorem kilkunastu innych. Ukazywanie piękna naszego region i rodzinnego Włocławka uważa za swój obowiązek i powołanie.

Park etnograficzny w Kłobce